

Turvallisesti harrastuksiin

Ota vastuu lasten ja nuorten harrastuksiin liittyvien matkojen turvallisuudesta. Ohjaajana tai valmentajana olet oheiskasvattaja, joka tukee kodin ja koulun liikennekasvatusta.

Nuoret liikenteessä

Nuorille sattuu paljon onnettomuuksia liikenteessä. 10–14-vuotiailla on kaksinkertainen riski loukkaantua pyöräillessä verrattuna muuhun väestöön. 15–17-vuotiaiden riski menehtyä liikenteessä on Suomessa suurempi kuin muissa Pohjoismaissa. Suurin osa lasten ja nuorten tapaturmaisista kuolemista sattuu liikenteessä, ja liikenneonnettomuudet ovat toiseksi yleisin syy joutua hoidettavaksi sairaalan vuodeosastolle. Koulunkäynnin alettua lisääntyvät polkupyöräonnettomuudet, myöhemmin yleistyvät mopo-onnettomuudet. 18-vuotiaana henkilövahinkoja sattuu eniten auton kuljettajille ja matkustajille. Nuorten liikenneonnettomuudet liittyvät usein vapaa-ajan liikkumiseen.

Ohjaaja esimerkkinä

Lasten ja nuorten ryhmän ohjaajana sinulla on arvostettu asema. Asenteesi ja käyttäytymismallisi välittyvät helposti ohjattaville esimerkiksi turvavyön, kypärän ja heijastimien käyttämisessä. Nämä asenteet kantavat myös teini-ikään. Positiivisen palautteen antaminen turvallisesta toiminnasta ja yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamisesta on tärkeää.

Liikenneturvallisuus osaksi yhteisiä pelisääntöjä

Kirjaa turvallisen liikkumisen keskeiset asiat osaksi yhteisiä pelisääntöjä. Pelisäännöt vaihtelevat muun muassa harrastuspaikan ja ryhmän jäsenten iän mukaan. Yhteiset käytännöt helpottavat matkoja ja ryhmässä liikkumista. Keskustele niistä myös vanhempien kanssa.

Mieti näitä yhdessä ryhmän kanssa:

1. Yhteisten pelisääntöjen laatiminen, noudattaminen ja valvominen
2. Lähimatkojen kulkeminen
 - kulkutavat
 - reitit ja aikataulut
 - varusteiden kuljetus
 - turvavarusteiden käyttö (kypärät, heijastimet, turvavyöt...)
3. Kuljetusten järjestäminen
4. Tieto sovituista pelisäännöistä myös vanhemmille
5. Oman käytöksen pohtiminen liikenteessä

Matkat osaksi harjoittelua

Kannusta lapsia ja nuoria kävelemään tai pyöräilemään harrastuspaikalle; se toimii samalla myös alkuverryttelynä. Reitillä tulisi olla mahdollisimman vähän risteys- ja tienyhtymäkohtia. Turvallisin reitti ei välttämättä ole lyhyin. Muistuta kypärän ja heijastimien käytöstä.

Jalan tai pyörällä kulkeva *treenibussi* on ryhmä lapsia tai nuoria, joka kulkee treeneihin yhden tai useamman aikuisen kanssa jalan tai pyörällä. Se on kimppekyyti, jolla on sovittu reitti aikatauluineen ja pysäkkeineen. Reitti ja pelisäännöt sovitaan yhdessä muiden aikuisten kanssa.

Kypärät päähän mopoillessa

Nuoren liikkua mopolla on kiinnitettävä erityistä huomiota ennakoiwaan ajamiseen ja turvallisten reittien valintaan, sillä nuorille sattuu runsaasti henkilövahinkoja juuri mopoillessa. Viritetyllä mopolla ei saa lähteä liikenteeseen. Jarrut, renkaat, valot ja heijastimet tulee tarkistaa säännöllisesti. Muistuta nuoria kypärän oikein kiinnittämisestä sekä suojarustuksesta. Myös kyydissä olevalla tulee olla asianmukainen varustus ja kypärä kunnolla kiinnitettynä. Jos rekisteröintitodistuksessa ei ole mainintaa matkustajan kuljettamisesta, mopo on tarkoitettu vain yhdelle ihmiselle.

Matkalle lähdeessä

Huolehdi, että harrastusmatkoilla kaikki käyttävät turvavyötä autossa tai linja-autossa ja että harrastusvälineet on sijoitettu auton tavaratilaan. Äkkitörmäyksessä jo 7km/h vauhdissa ihminen ei yleensä pysty enää pysäyttämään liikettä käsivoimin.

Kertaa, kuinka menetellä liikenneonnettomuuden sattuessa. Keskustele asiasta myös valmennettaviesi kanssa.

Liikenneonnettomuuden sattuessa

1. Selvitä mitä on tapahtunut
2. Tee hätäilmoitus numeroon 112
3. Estä lisäonnettomuudet
4. Anna ensiapua taitojesi mukaan
5. Tarkkaile ja rauhoita loukkaantunutta odottaessanne ammattiapua
6. Välitä tapahtumatiedot ammattiauttajille

Lisätietoa:
Suomen Punainen Risti, www.redcross.fi.

Mitkä ovat oman ryhmäsi harrastusmatkoihin liittyviä riskejä ja miten niihin voi vaikuttaa ehkäisevästi? Seuraavalla sivulla oleva muistilista auttaa puuttumaan riskeihin ja vähentämään niitä.

Muistilista harrastusmatkojen turvallisuuden parantamiseen

Yleiset

- ☐ Liikenneturvallisuus on kirjattu osaksi yhteisiä pelisääntöjä ja toimintatapoja
- ☐ Yhteisiä pelisääntöjä ja toimintatapoja noudatetaan
- ☐ Liikennesääntöjä noudatetaan
- ☐ Päihteettömydestä harrastuksissa ja liikenteessä keskustellaan
- ☐ Asianmukaiset vakuutukset ovat voimassa
- ☐ Yhteisistä pelisäännöistä tiedotetaan aktiivisesti
- ☐ Ohjaajilla on vanhempien ajantasainen yhteystietolista (ja vanhemmilla myös ohjaajien!)

Harrastuspaikalle tuleminen tai ryhmässä liikkuminen

- ☐ Varusteet / harrastusvälineet kuljetetaan tavaratilassa
- ☐ Turvalliset kulkutavat ja reitit käytössä
- ☐ Asianmukaiset turvavarusteet käytössä ja kunnolla kiinnitettynä
 - ☐ turvavyöt
 - ☐ kypärät
 - ☐ heijastimet
 - ☐ pyörissä valot

Yhteiset matkat

- ☐ Yhteiset pelisäännöt kuljetuksiin
- ☐ Matkustajalista
- ☐ Aikataulut ovat kiireettömiä ja sisältävät taukoja
- ☐ Kuljettajilla ja muilla aikuisilla on nollalinja alkoholin suhteen
- ☐ Kuljetuksiin valitaan asianmukainen kalusto, mm. turvavöillä varustetut linja-autot
- ☐ Ensiaputaidot ja -tarvikkeet ovat kunnossa
- ☐ Turvavyöt kiinni
- ☐ Kuljettajaa ei häiritä matkan aikana

- ☐ Ryhmänä liikuttaessa jokainen varmistaa itse näkyvyytensä tienylityksessä
- ☐ Ryhmänä liikuttaessa ei juoksennella tai viivytellä
- ☐ Linja-auton edestä tai takaa ei ylitetä tietä, vaan näkyvyys varmistetaan